

PART OF THE

EU MISSIONS

RESTORE OUR OCEAN & WATERS**Cás
Foghlama**

Cás Foghlama 7 – 8

Arna mhaoiniú ag an Aontas Eorpach. Is leis an údar/na húdair amháin na tuairimí agus na barúlacha a chuirtear in iúl, áfach, agus ní gá go léiríonn siad tuairimí an Aontais Eorpaigh ná tuairimí na Gníomhaireachta Feidhmiúcháin Eorpaí um Aeráid, Bonneagar agus Comhshaol (CINEA). Ní féidir an tAontas Eorpach ná an t-údarás deontais a chur faoi dhliteanas ina leith.

An margadh bia mara

Cabhraíonn an ghníomhaíocht seo le foghlaimeoirí 7 go 8 mbliana d'aois buneilimintí aistear an bhia mara ón bhfarraige go dtí an pláta a thuiscint, agus éagsúlacht na speiceas bia mara atá ar fáil le hithe a fháil amach.

Cuspóirí:

- Tuigeanann foghlaimeoirí bunús an bhia mara, conas a thagann sé ar a bpláta agus bealaí éagsúla chun é a ullmhú.
- Aithníonn foghlaimeoirí speicis uisceacha éagsúla agus cuireann siad eolas ar bithéagsúlacht mhuirí.
- Ullmhaíonn agus itheann na foghlaimeoirí bia mara faoi mhaoirseacht duine fhásta.

Eolas Ginearálta

Aois: 7 go 8 mbliana d'aois

Ábhair: eolaíocht nádúrtha, cothú, bitheolaíocht, matamaitic, na healaíona, oideachas saoránachta

Eochairfhocail: bia mara, iasc, bia, aigéan, bithéagsúlacht, cócaireacht, iascaireacht

Cé dó seo? Múinteoirí, mínitheoirí músaeim/ionaid eolaíochta

Gníomhaithe sochaíocha eile is féidir leat a thabhairt isteach: cócairí, iascairí, ceannaithe éisc, feirmeoirí éisc nó bia mara

Inniúlachtaí inbhuanaitheachta¹:

Luachanna inbhuanaitheachta a chur i bhfeidhm	Glacadh le castacht na hinbhuanaitheachta	Todhchaí inbhuanaithe a shamhlú	Gníomhú ar son na hinbhuanaitheachta
An dúlra a chur chun cinn	Smaointeoireacht chórasach	- Inoiriúnaitheacht - Smaointeoireacht iniúchach	Gníomhaíocht chomhchoiteann

¹ Bianchi, G., Pisiotis, U., Cabrera Giraldez, M. GreenComp – The European sustainability competence framework. Bacigalupo, M., Punie, Y. (editors), EUR 30955 EN, Publications Office of the European Union, Luxembourg, 2022; ISBN 978-92-76-46485-3, doi:10.2760/13286, JRC128040

Gníomhaíocht – An margadh bia mara

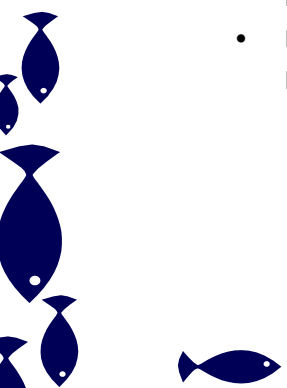
Fad: 45 nóiméad

Ábhair:

- Boird agus cathaoireacha
- Mata nó linn iniompartha
- Ainmhithe mara clóite ar pháipéar tiubh (clóigh an oiread agus is gá ag brath ar na hoidis a roghnaigh tú)
- Líonta iascaireachta beaga nó criathair
- 10 mbuicéad
- 10 gciseán nó coimeádáin eile
- 10 lipéad clóite le speicis agus praghsanna
- Deasc nó bosca airgeadóra
- Teaicíní (nó aon rud a sheasann d'airgeadra). Is féidir leat teaicíní de luachanna éagsúla a chruthú, cosúil le fíorbhoinn airgid.
- Sparáin nó boscaí beaga
- Bileoga páipéir A3 (gearrtha i gcruth pláta nó le pláta mór folamh clóite orthu)
- Oidís chlóite
- Míreanna bia clóite
- Siosúr le barr cruinn
- Gliú
- Pinn dhaite, pinn luaidhe

Ullmhúchán:

- Roinn an spás i dtrí chuid.
- Sa chéad chuid, socraigh an linn nó an mata agus cuir na hainmhithe mara leis. Cuir na buicéid agus an oiread líonta iascaireachta nó criathar agus atá de pháistí a ghlacfaidh ról an iascaire.
- Sa dara cuid, socraigh bord fada le 10 gciseán nó coimeádán. Ar gach ciseán, cuir lipéad le hainm bia mara agus praghas. Úsáid bosca le roinnt teaicíní chun deasc airgeadóra a chruthú.
- Sa tríú cuid, cruthaigh stáisiún ealaíne le boird, cathaoireacha, bileoga páipéir a sheasann do phlátaí, gliú, siosúr le barr cruinn, pinn dhaite, pinn luaidhe. Clóigh agus gearr amach míreanna bia chun na hoidis bhia mara a chomhlánú (m.sh. líomóid, pasta, rís...).
- Do gach páiste a ghlacfaidh ról an chócaire, clóigh oideas agus ullmhaigh sparán nó bosca beag le cúpla teaicín.

Réamhrá:

"Inniu, táimid chun margadh éisc a chruthú le chéile. Beidh ról tábhachtach ag gach duine againn: is féidir leat a bheith i d'iascaire, i do dhíoltóir éisc nó i do chócaire. Oibreoimid le chéile chun bia blasta, sláintiúil a chócaráil."

Sula míníonn tú cad is iascaire, díoltóir éisc nó cócaire ann, spreag iad chun smaoineamh ar ról na dtrí ghairmí seo: cad a dhéanann siad ina bpost? Cén fáth a bhfuil siad tábhachtach?

Is féidir leat a fhiafraí díobh freisin cén bia mara a bhfuil aithne acu air cheana féin.

Treoracha:

Roinntear an grúpa i dtrí. B'fhéidir go mbeidh ort an grúpa díoltóirí éisc a choinneáil níos lú ná na cinn eile.

1. Úsáideann iascairí an trealamh iascaireachta chun na hainmhithe mara a bhailiú agus iad a shórtáil isteach sna buicéid éagsúla.
2. Tógann díoltóirí éisc ainmhithe mara as na buicéid agus cuireann siad sa chiseán ceart ag a stalla iad.
3. Tógann gach cócaire oideas agus sparán. Breathnaíonn siad ar na comhábhair agus téann siad i scuaine chun iad a cheannach ó na díoltóirí éisc.
4. Díolann díoltóirí éisc an bia mara leis na cócairí. Cinntíonn siad go dtugann siad sóinseáil nuair is gá.
5. Tógann cócairí pláta ag an stáisiún ealaíne, cuardaíonn siad na comhábhair eile, agus déanann siad colláis chun a n-oideas a léiriú.

Plé:

- Ligeann an t-oideachasóir do gach grúpa insint do na daoine eile cad a d'fhoghlaim siad.
- Fiafraíonn siad de na hiascairí cad a ghabh siad. Ag gach speiceas, iarrann siad ar na cócairí a chócaráil an speiceas a mias a thaispeáint.
- Is féidir leis an oideachasóir a fhiafraí:
 - o An raibh aon ainmhí ann nach raibh a fhios agat go bhféadfá é a ithe?
 - o Ar ith tú [ainm an speicis] riamh? Cén blas a bhí air?
 - o An bhfuil ainmhí ann ar mhaith leat a bhlaiseadh lá éigin?
- Má thosaigh na páistí ag staidéar cothaithe cheana féin, is féidir leis an oideachasóir a fhiafraí:
 - o Cén fáth a bhfuil sé go maith duit bia mara a ithe? (ithe le haghaidh fuinnimh, go maith don chroí, don inchinn, ithe chun fás níos airde agus níos láidre...)

Roghanna eile:

- Imir an cluiche trí bhabhta ionas gur féidir le gach páiste na trí ról a thriail.
- Imir gach céim ar leithligh:

- o Ar dtús, déanann na páistí go léir iascaireacht le chéile agus sórtálann siad na hainmhithe ar stalla an mhargaidh éisc.
- o Sa dara háit, roghnaíonn gach páiste oideas, agus glacann an t-oideachasóir ról an díoltóra éisc, ag díol na dtáirgí. Déanann gach páiste a cholláis féin de réir a oidis.

Chun dul níos faide: tabhair cuireadh do chócaire, iascaire, díoltóir éisc nó feirmeoir éisc chuig an rang chun an ghníomhaíocht a dhéanamh leat agus a bpost a mhíniú don ghrúpa. Nó tabhair cuairt orthu ag a n-ionad oibre tar éis an ghníomhaíocht a dhéanamh.

Gníomhaíocht – Nasc na poncanna

Fad: 30–45 nóiméad

Nóta: Oireann an ghníomhaíocht seo níos fearr i suíomhanna ina bhfuil an margadh éisc róchasta le heagrú (m.sh. mar gheall ar easpa spáis nó acmhainní).

Ábhair:

- Bileog oibre A4 amháin in aghaidh gach péire dalta
- Pictiúir de na speicis a thaispeántar ar an mbileog oibre (clóite, nó le taispeáint le teilgeoir)
- Pinn luaidhe
- Scríosán

Ullmhúchán:

- Ullmhaigh an spás ionas gur féidir le daltaí suí ina mbeirteanna.
- Cinntigh go bhfuil pinn luaidhe agus scríosáin ar fáil acu.

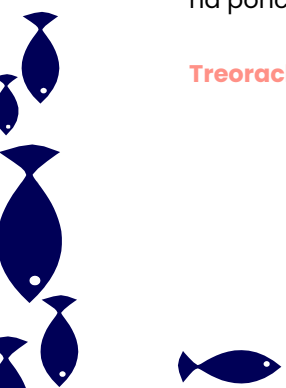
Réamhrá:

“Inniu, táimid chun labhairt faoi bhia ón aigéan; Foghlaimeoidimid cé na hainmhithe agus na plandaí ón bhfarraige is féidir linn a ithe.”

Tosaigh trí phictiúir de na speicis a thaispeáint ceann ar cheann agus iarr ar dhaltaí a aithint cad é: an planda nó ainmhí é? Cén chuma atá air? An bhfuil sliogán air? An bhfuil crúba air? An bhfuil eití air? An bhfuil adharcáin air? Cad é ainm an speicis?

Sula dtéitear i mbun oibre ghrúpa, tugann an t-oideachasóir na treoracha ar an mbileog oibre: “Nasc na poncanna idir an t-ainmhí nó an planda, agus an mhias a dhéantar leis.”

Treoracha:

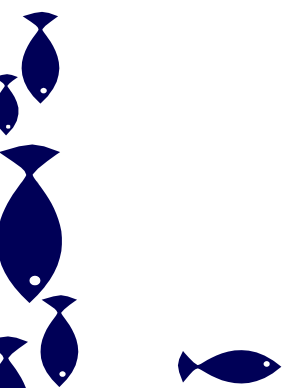

1. Suíonn daltaí ina mbeirteanna nó i ngrúpaí de thriúr.
2. Dáileann an t-oideachasóir bileog oibre amháin in aghaidh gach grúpa agus tugann sé thart ar 15 nóiméad dóibh na poncanna a nascadh.
3. Fanann an t-oideachasóir ar fáil le haghaidh tacaíochta.

Plé:

- Ligeann an t-oideachasóir do na daltaí an freagra ceart do gach speiceas a roinnt.
- Is féidir leis an oideachasóir a fhiafraí:
 - o An raibh aon ainmhí nó planda ann nach raibh a fhios agat go bhféadfá é a ithe?
 - o Ar ith tú [ainm an speicis] riamh? Cén blas a bhí air?
 - o An bhfuil ainmhí ann ar mhaith leat a bhlaiseadh lá éigin?
- Má thosaigh na daltaí ag staidéar cothaithe cheana féin, is féidir leis an oideachasóir a fhiafraí:
 - o Cén fáth a bhfuil sé go maith duit bia mara a ithe? (ithe le haghaidh fuinnimh, go maith don chroí, don inchinn, ithe chun fás níos airde agus níos láidre...)

Chun dul níos faide: tabhair cuireadh do chócaire, iascaire, díoltóir éisc nó feirmeoir éisc chuig an rang chun an ghníomhaíocht a dhéanamh leat agus a bpost a mhíniú don ghrúpa. Nó tabhair cuairt orthu ag a n-ionad oibre tar éis an ghníomhaíocht a dhéanamh.

Obair bhaile – Bia mara ar mo phláta

Fad: seachtain amháin (sa bhaile) tar éis na gníomhaíochta thuas

Ábhar:

- Bileog oibre amháin in aghaidh gach dalta, clóite ar thaobh amháin, A4
- Ceamara, printéir, siosúr agus gliú NÓ pinn dhaite
- Peann
- Blu Tack (greamachán), téip nó bioráin agus clár nó spás atá ar fáil ar bhalla i do sheomra ranga

Réamhrá:

“D’fhoghlaimíomar conas a thagann iasc ar ár bpláta agus fuaireamar amach oidis éagsúla. D’fhoghlaimíomar freisin go gcaithimid bia mara a ithe chun fás sláintiúil agus láidir agus fuinneamh a bheith againn. Mar sin anois táimid chun é seo a thriail sa bhaile. I rith na seachtaine, iarr ar do theaghlach cabhrú leat béile amháin a chócaráil le hiasc nó bia mara. Líon isteach an bhileog oibre le hainm na méise, na comhábhair, agus pictiúr nó líníocht den mhias. I gceann seachtaine, cuirfimid ár n-oidis i láthair a chéile.”

Is féidir leat suíomh gréasáin nó feidhmchlár Mr. Goodfish a roinnt chun cabhrú le teaghlaigh speicis a roghnú agus oidis a fhiosrú.

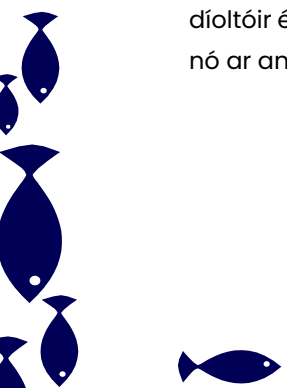
Plé:

Sa rang, iarr ar gach dalta an mhias a bhí acu a roinnt agus iarr orthu a dtuairimí a roinnt (cén blas a bhí air? An raibh sé deacair nó éasca le cócaráil? Cad a cheap na daoine eile i do theaghlach faoin oideas seo?).

Iarr orthu a mbileog oibre a ghreamú ar chlár nó ar bhalla ar feadh cúpla lá agus spreag iad chun súil a chaitheamh ar na hoidis.

D’fhéadfá freisin na bileoga oibre go léir a bhailiú agus leabhrán beag oideas a dhéanamh le tabhairt amach do na daltaí go léir, ionas gur féidir leo é a thabhairt abhaile dá dteaghlach.

Rogha eile: más indéanta, is féidir leat seisiún cócaireachta i do scoil, ionad eolaíochta nó músaem a chur in ionad na hobrach baile seo. Roghnaigh oideas éasca bia mara nó éisc le hullmhú leis na páistí (m.sh. smearadh sairdíní nó ronnaigh, cáca éisc, pióg éisc, tacó/rolla/ceapaire éisc...). Is féidir leat cuireadh a thabhairt do chócaire nó díoltóir éisc é seo a dhéanamh leat, agus a mholadh go nglacfadh na teaghlaigh páirt ann freisin. Más mian leat an rogha eile seo a úsáid, fóraigh rialacha áitiúla sláinte agus sábháilteachta bia a bhaineann le cócaráil le páistí ar dtús. Chun cócaire nó díoltóir éisc a aimsiú, is féidir leat comhairle a fháil ó bhaill Mr. Goodfish i do thír ar an suíomh gréasáin nó ar an bhfeidhmchlár.

Bia mara ar mo phláta

M'ainm:

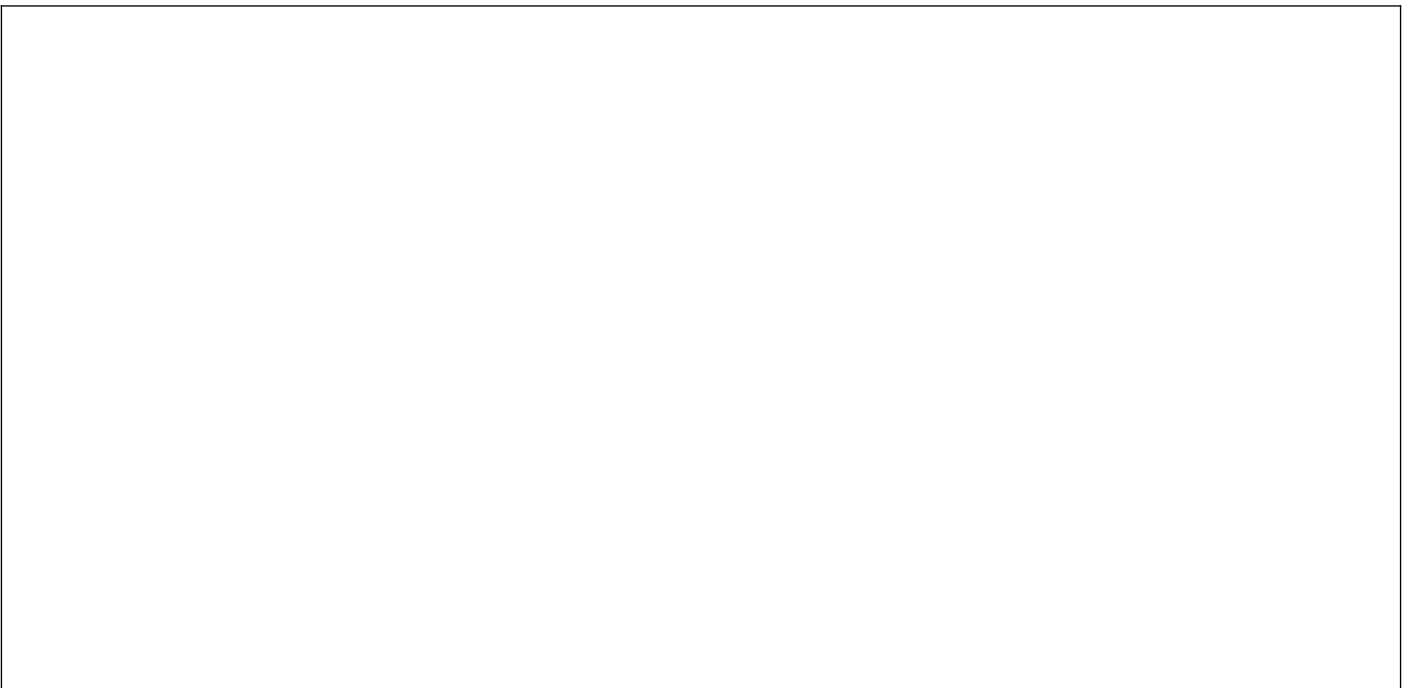
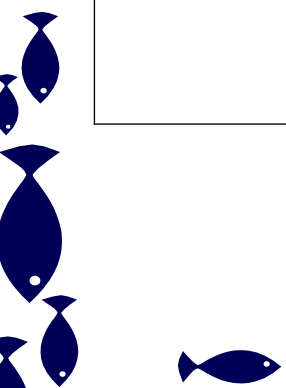
An tseachtain seo, cócaráilim bia mara nó iasc le mo theaghlach.

Is é ainm na méise

Is iad comhábhair an oidis seo:

•	•
•	•
•	•
•	•
•	•
•	•
•	•

Tarraingím an mhias nó clóim agus greamaím pictiúr anseo:

Diúilicíní le sceallóga

Comhábhair:

- **4 dhiúilicín**
- **Roinnt sceallóg**
- **Peirsil ghearrtha**

Ochtapas gríosctha

Comhábhair:

- **1 ochtapas**
- **1 líomóid**
- **1 bhabhla ríse**

Núdail ribí róibéis

Comhábhair:

- **5 ribe róibéis**
- **1 bhabhla núdal**
- **1 thráta**

Muiríní le rís

Comhábhair:

- **2 mhuirín**
- **Roinnt pónaireí glasa**
- **1 bhabhla ríse**

Oisrí	Scuid le sceallóga
Comhábhair: • 6 oisre • 1 líomóid • 1 bhabhla sailéid	Comhábhair: • 4 scuid • Roinnt sceallóg • 1 bhabhla sailéid

Portán le harbhar

Comhábhair:

- **1 phortán**
- **1 arbhar gríosctha**
- **1 bhabhla brúitín prátaí**

Iasc gríosctha

Comhábhair:

- **1 iasc**
- **Roinnt pónaireí glasa**
- **1 bhabhla ríse**

Diúilicíní le sceallóga

Ochtapas Gríosctha

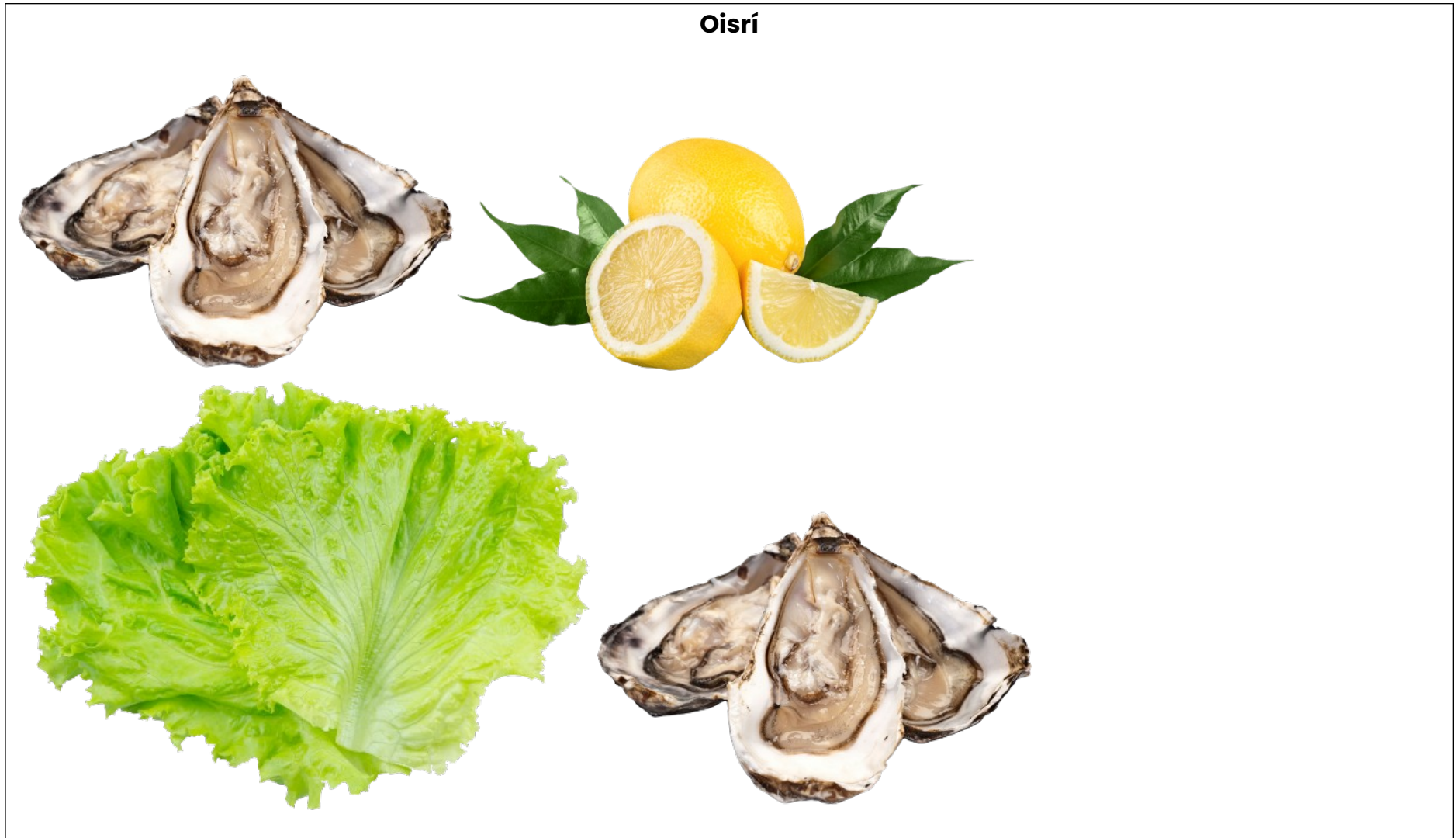
Núdail ribí róibéis

Muiríní le rís

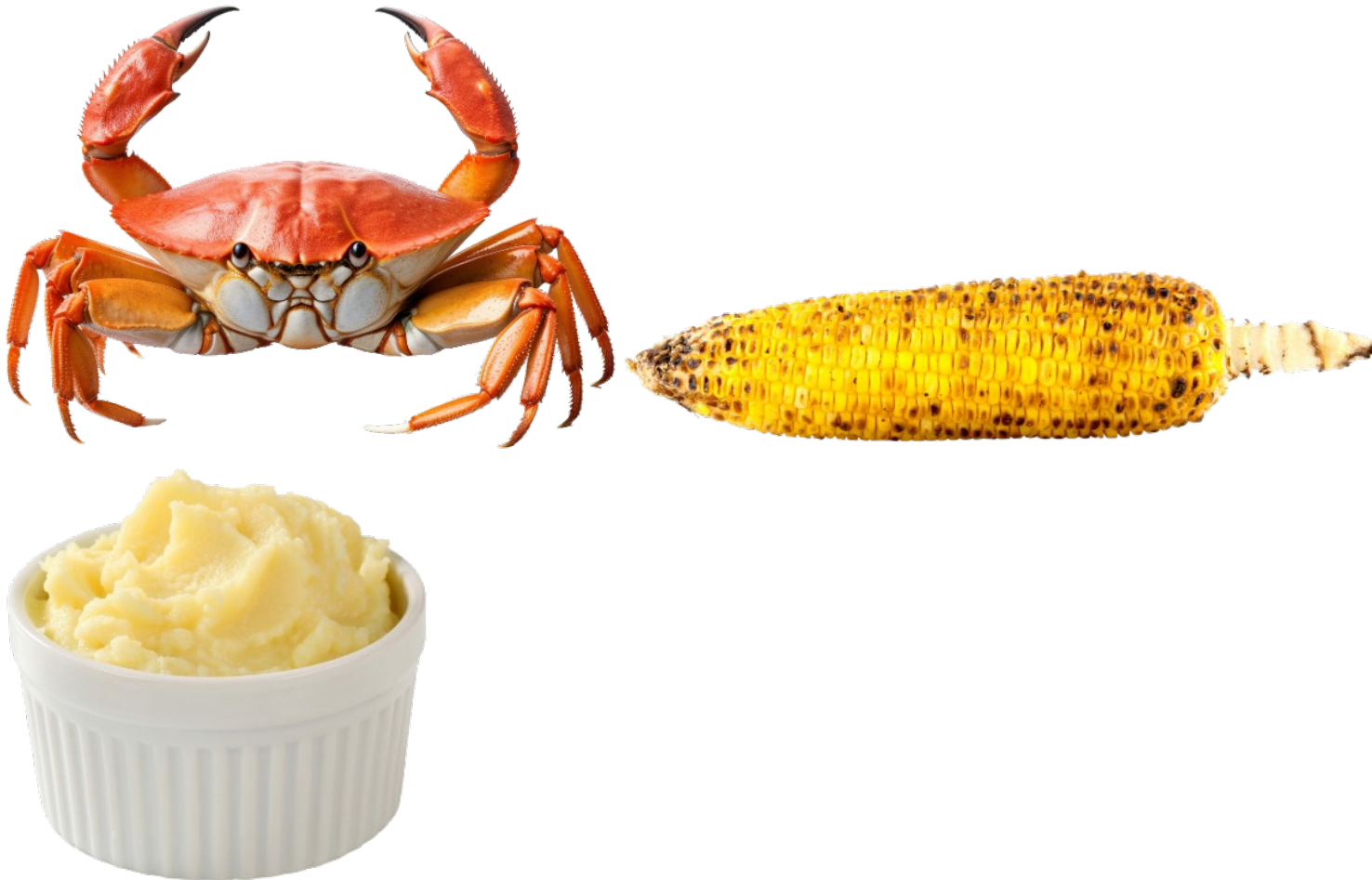
Oisrí

Scuid le sceallóga

Portán le harbhar

lasc gríosctha

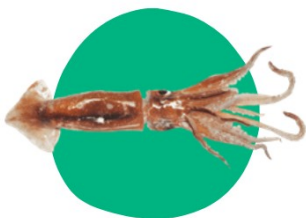

Clóigh an méid seo a leanas mar lipéad margaidh

AINM:

NASC NA PONCANNA

"Roghnaigh an t-iasc ceart sa séasúr ceart!"

Lean sinn

Suíomh gréasáin: www.mrgoodfish.com

